

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Miloslava Výborného a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Krajský soud v Českých Budějovicích**, se sídlem Zátkovo nábřeží 2, České Budějovice, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 8. 2017, čj. 30 A 11/2014-78,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Úvod:

Krajský soud nevyhověl žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce. Podanou kasační stížnost Nejvyšší správní soud zamítl. Následně krajský soud žalobce opět vyzval k zaplacení soudního poplatku. Ten znovu požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Krajský soud žádost odmítl a řízení zastavil. Proti usnesení krajského soudu žalobce brojí kasační stížností.

Nejvyšší správní soud se musel zabývat odmítnutím žádosti o osvobození od soudních poplatků a zastavením řízení pro nezaplacení soudního poplatku.

I.

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Českých Budějovicích domáhal mj. ochrany proti nezákonnému zásahu žalovaného spočívajícím v porušování stěžovatelova práva na přístup k soudu. Věc byla usnesením Nejvyššího správního soudu čj. Nao 71/2013-8 přikázána k rozhodnutí Krajskému soudu v Plzni.

[2] Krajský soud vyzval žalobce výzvou čj. 30 A 11/2014-19 k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč a poučil ho o následcích spojených s nevyhověním výzvě. Žalobce požádal e-mailovým podáním o osvobození od soudních poplatků bez zaručeného elektronického podpisu, které nebylo potvrzeno postupem podle § 37 odst. 2 s. ř. s., a poplatek nezaplatil. Krajský soud řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil usnesením čj. 30 A 11/2014-26. Nejvyšší správní soud toto usnesení ke kasační stížnosti žalobce zrušil rozsudkem čj. 8 As 78/2015-30 a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Uvedl, že žádost o osvobození od soudních poplatků podaná v již zahájeném řízení není podáním obsahujícím úkon, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, a proto ji není nutné potvrdit postupem podle § 37 odst. 2 s. ř. s.

[3] Krajský soud poté usnesením čj. 30 A 11/2014-42 žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl. Dospěl totiž k závěru, že žalobce své výdaje nedoložil. Krajský soud dodal, že pokud účastník nesplní povinnost doložit své majetkové poměry, soud je sám z úřední povinnosti nezjišťuje. Dále nevyhověl ani žalobcově žádosti o ustanovení zástupce, neboť postup, kdy žalobce žádá o ustanovení zástupce, který by mu pomohl se žádostí o osvobození od soudních poplatků, jde proti logice ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s.

[4] Žalobcovu kasační stížnost Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem čj. 3 As 120/2017-17. Uvedl, že stereotypní ladění žalobcových podání, vyjadřujících nejen neochotu ke spolupráci, ale i nedostatek motivace ke skutečně efektivnímu vyřešení sporu, jsou důvodem, proč žalobce nemůže oprávněně namítat, že krajský soud nečinil další kroky k tomu, aby od něj získal aktuální informace o jeho majetkových poměrech. Za správný označil i výrok o neustavení právního zástupce žalobci.

[5] Krajský soud poté opět vyzval žalobce výzvou čj. 30 A 11/2014-67 k zaplacení soudního poplatku a poučil jej o následcích spojených s nevyhověním výzvě. Žalobce následně zaslal krajskému soudu žádost o ustanovení zástupce a o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud žádost usnesením čj. 30 A 11/2014-78 odmítl a zároveň řízení zastavil pro nezaplacení soudního poplatku. Uvedl, že žádost žalobce je zneužitím práva. Z jejího znění je patrné, že žalobce nemá v úmyslu soud informovat o svých výdajích; žádost není míněna vážně a žalobce chce pouze dosáhnout vydání dalšího rozhodnutí.

II.

[6] Proti usnesení krajského soudu brojí žalobce („stěžovatel“) podáním, které je podle svého obsahu kasační stížností. Z jeho obsahu je zřejmé, že stěžovatel namítá důvod podle § 103 odst. 1 písm. a), případně d) s. ř. s. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem a nejde o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 2 Afs 7/2003-50).

[7] Stěžovatel se domáhá kasace usnesení krajského soudu, přiznání nákladů řízení o předchozí úspěšné kasační stížnosti a přikázání věci jinému soudu k rozhodnutí o těchto nákladech řízení. Uvedl, že soud jednal svévolně, nesoudně a lživě. Domnívá se, že má nárok na osvobození od soudních poplatků, protože je chudý.

III.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

[9] Nejvyšší správní soud předně upozorňuje, že nepožadoval zaplacení soudního poplatku ani netrval na zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 196/2014-19).

[10] Kasační stížnost byla podána včas a osobou oprávněnou. Nejvyšší správní soud proto posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Individuální osvobození od soudních poplatků je procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživých poměrech, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích. Nemá-li totiž žalobce dostatečné prostředky k zaplacení soudního poplatku, může se stát, že řízení o žalobě bude zastaveno a jeho věc nebude meritorně projednána, což by mohlo znamenat nepřípustné odepření přístupu k soudu.

[13] Nemajetnost však nemůže být bez dalšího důvodem, aby se stěžovatel mohl volně a bez omezení realizovat v podávání četných podání k soudu. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně ve sporech přímo se týkajících jejich práv a povinností (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 7 As 101/2011-66).

[14] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že při posuzování otázky, zda účastníku řízení bude osvobození od soudních poplatků přiznáno, se zohledňují také jiné okolnosti než majetkové poměry. Součástí posouzení specifických okolností žádosti a individuálních poměrů stěžovatele je totiž i úvaha, zda žadatel neuplatňuje svá práva svévolně či šikanózním způsobem a dobrodiní osvobození od soudních poplatků nezneužívá k volnému a nijak neomezenému vedení soudních sporů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 8 As 22/2010-91).

[15] V nyní projednávané věci krajský soud při posuzování stěžovatelem podané žádosti správně shledal, že jsou zde dány výjimečné důvody pro odepření dobrodiní osvobození od soudních poplatků. Krajský soud přihlédl k charakteru postupu stěžovatele ve sporech, z něhož není zřejmá snaha o vyřešení věci, když se jedná zejména o neustálé zpochybňování každého dílčího úkonu soudu, a uvedl, že se jedná o zneužití práva, stejně

věc hodnotí i Nejvyšší správní soud. Zároveň stěžovateli řádně vysvětlil, na základě jakých úvah ke svému závěru dospěl. Správný je i procesní závěr krajského soudu o nepřípustnosti žádosti a jejím odmítnutí (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 121/2012-22).

[16] Není od věci připomenout, že jen Nejvyšší správní soud eviduje za posledních deset let více než 1400 řízení, která inicioval stěžovatel, a která v drtivé většině případů skončila pro stěžovatele neúspěšně: zastavením řízení, odmítnutím návrhu nebo jeho zamítnutím apod.

[17] Krajský soud dále správně postupoval dle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, a řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil.

[18] Námitka stěžovatele, že krajský soud nerozhodl o náhradě nákladů řízení o předchozí kasační stížnosti (vedené pod sp. zn. 8 As 78/2015), je také nedůvodná. Krajský soud ve výroku č. III napadeného usnesení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Tento výrok pak opřel o § 60 odst. 3 s. ř. s., přičemž uvedl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů, bylo-li řízení zastaveno. Dle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti. V novém rozhodnutí, kterým se řízení končí, tedy krajský soud rozhoduje znovu o náhradě nákladů řízení, a to komplexně. Do těchto nákladů řízení patří jak náklady vzniklé v novém řízení před krajským soudem, tak i náklady, které vznikly v původním řízení před krajským soudem a též náklady, které vznikly v řízení o kasační stížnosti. Tyto náklady přitom tvoří jediný celek a krajský soud o jejich náhradě rozhodne jediným výrokem. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 61/2008-89).

V.

[19] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. října 2017

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu